

STANDPUNKTSBEDØMMELSER m.v.

inden for de første 7 skoleår

I folkeskolelovens § 13 er der givet bestemmelser om, på hvilket grundlag skolen skal udfærdige afgangsbøger m. v. for børnene i hovedskolens klasser. I Undervisningsministeriets cirkulære af 29. november 1958 er lovens bestemmelser uddybet.

I henhold til disse bestemmelser skal de børn, der går ud af skolen ved undervisningspligtens ophør, have afgangsbøger, hvori der gives meddelelse om, hvilke fag undervisningen efter det 5. skoleår har omfattet, og om børnenes standpunkt i skrivning, skriftlig og mundtlig dansk, skriftlig og mundtlig regning. Hertil kommer yderligere to af skolen for hver enkelt klasse eller gruppe i klassen valgte fag. De børn, der ønsker det, skal tillige have en bedømmelse af standpunktet i et fremmedsprog. Disse meddelelser om de enkelte fag skal alle gives i ord.

Endvidere skal skolen give en samlet udtalelse om børnenes arbejde, standpunkt, flid og opførsel. *)

Drejer det sig om elever, der søger optagelse i en realafdeling på en anden skole end deres hidtidige, må skolen yderligere give en særlig udtalelse om, hvorvidt eleven efter skolens skøn er i besiddelse af en sådan modenhed og kundskabsfyldte, at det kan forventes, at vedkommende kan følge undervisningen i realafdelingen på tilfredsstillende måde og fuldføre uddannelsen på normal tid.

I konsekvens af, at bedømmelsen af eleverne i afgangsbøgerne fra 7. skoleår skal gives i ord, må det være rimeligt, at sko-

len, dersom den ønsker at afholde årsprøver, giver meddelelsen om børnenes præstationer i ord, og at man anvender en lignende fremgangsmåde i forbindelse med de meddelelsesbøger, man måtte ønske at sende til hjemmene (jf. bestemmelsen i lovens § 13, hvor det hedder, at skolekommissionen kan beslutte, at der skal gives hjemmene meddelelse om børnenes standpunkt, flid og opførsel).

Loven og cirkulæret giver de enkelte skolevæsener en vis frihed på hele dette område. Det kræves egentlig blot, at de børn, der går ud af skolen efter 7 års undervisning, får et afgangsbrev byggede på det ovenfor nævnte grundlag. Hvad i øvrigt årsprøver og meddelelsesbøger angår, stilles der ingen krav til skolerne, men der henvises til, at man skal iagttage de regler, der er fastsat i lov om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn. I § 6, stk. 7, i denne lov siges det, at skolekommissionen efter samråd med lærerrådet »berammer og leder« årsprøverne i de af folkeskolens klasser, der ikke slutter med nogen statskontrolleret eksamen, og fastsætter disses ordning og omfang.

Udvalget ønsker at fremhæve den betydning, forældredage har, bl. a. i forbindelse med skoleårets afslutning. Sådanne dage kan i høj grad bidrage til at styrke kontakten mellem skole og hjem.

Hvor man anvender meddelelsesbøger, kan det anbefales, at man giver børnene bøgerne med hjem 2-3 gange om året.

Der kan næppe herske tvivl om, at man rundt om på skolerne, når man skal praktisere lovens bestemmelser om, at bedømmelsen gives i ord, vil søge at finde frem til

*) På side 292 anføres et eksempel på udformningen af et sådant afgangsbrev.

visse standardiserede udtryk, der kan bruges til at karakterisere børnenes standpunkter. For at imødekomme ønsket om forslag til sådanne udtryk har udvalget beskæftiget sig hermed, idet man dog finder anledning til at understrege, at der selv sagt intet er i vejen for, at man kan betjene sig af karakteriserende sætninger og altså helt undgå stereotype, tilbagevendende udtryk.

Under bestræbelserne for at finde egnede udtryk og et passende antal trin har udvalget især fæstnet sig ved udtrykket »tilfredsstillende« og er nået til det resultat, at det vil være en hensigtsmæssig betegnelse for gennemsnitsstandpunktet. Med dette udtryk som udgangspunkt kan man udbygge skalaen opefter og nedefter, og udvalget foreslår, at den får følgende udseende:

1. *Udmærket* - for det udmærkede, helt fortrinlige standpunkt.
2. *Meget tilfredsstillende* - for det gode, sikre standpunkt.
3. *Tilfredsstillende* - for gennemsnitsstandpunktet.
4. *Jævnt tilfredsstillende* - repræsenterende standpunktet lige under middel.
5. *Mindre tilfredsstillende* - for standpunkter, der kan anses for passable, men heller ikke mere.
6. *Ikke tilfredsstillende* - for det uantagelige.

Det er udvalgets opfattelse, at denne skala rummer gode muligheder for, at der kan gives en vurdering af børnenes standpunkt, der kan være vejledende for hjemmene. Sammenlignet med det antal trin, der findes i den nuværende skala, er der tale om en betydelig forenkling, og udvalget ønsker i denne forbindelse at pege på den usikkerhed, der gør sig gældende ved forsøget på at anvende en finere måling. Det har i praksis vist sig, at den karakter-skala, man hidtil har anvendt, rammer store svagheder i så henseende. Ofte er det ved forsøg godtgjort, at samme præstation er blevet bedømt højst forskelligt. De små intervaller har altså ikke svaret til deres

formål. Når der som i forslaget bliver tale om en forenkling, skulle der være større chancer for en sikrere anvendelse af skalaen. Udvalget er af den opfattelse, at man bør brage de fem øverste trin fuldt ud, og advarer imod tendenser til en fremherskende anvendelse af de øverste betegnelser. Udtrykket »ikke tilfredsstillende« ligger for så vidt uden for skalaen, men udvalget har ment, at skolen måtte have muligheder for at give udtryk for sin bedømmelse af en indsats, der kan karakteriseres som ganske uantagelig på det pågældende trin.

Udvalget har drøftet, om det ville være betimeligt at indføre en to-dimensional bedømmelse, således at man ud over bedømmelsen af børnenes standpunkt anfører en bedømmelse af børnenes forudsætninger med hensyn til evner, flid, interesser, hurtighed, selvstændighed, koncentrationsevne m. v. Man er under overvejelserne kommet til det resultat, at det ikke ville være tilrådeligt at indføre en sådan todelt bedømmelse i forbindelse med anvendelsen af de her anførte udtryk. Derimod tilråder udvalget, at man i en særlig rubrik fra skolens side udtaler sig om elevernes forudsætninger og anvender karakteriserende sætninger i stedet for standardiserede udtryk. Drejer det sig f. eks. om en elev, hvis standpunkt betegnes som mindre tilfredsstillende, kan det være af interesse for hjemmet at få at vide, om dette standpunkt har sin oprindelse i f. eks. ringe flid. I sådanne tilfælde bør skolen give en udtalelse for derigennem at yde hjemmet den fornødne vejledning. Det vil ligeledes være muligt i denne rubrik at give relevante oplysninger om børnenes opførsel og i det hele anvende den til at klargøre de forhold i skolen, hvorom forældrene bør være underrettede. En sådan orientering bør stiledes altid finde sted i de tilfælde, hvor udtrykket »ikke tilfredsstillende« er anvendt.

I anden del af betænkningen vil der blive optaget et kapitel om bedømmelsen i 8. og 9. klasse samt i realafdelingen.

(Skolens stempel)

AFGANGSBEVIS

Navn: _____

født den _____ (Dato) er den _____ (Dato)

lovligt udskrevet af skolens _____ klasse (_____ skoleår**).

Undervisningen har i tiden efter 5. skoleår omfattet følgende fag:

Dansk, skrivning, regning, kristendomsundervisning, historie, geografi, biologi, legemsøvelser, sang, formning, håndgerning (for piger), naturlære, sløjd (for drenge), husgerning (for piger), 1. fremmedsprog**):

Andre fag: _____

Om elevens standpunkt ved udgangen af skolen oplyses:

Dansk skriftlig: _____

mundtlig: _____

Regning skriftlig: _____

mundtlig: _____

Skrivning : _____

Valgte fag:

1) : _____

2) : _____

3) Evt. fremmedsprog**): _____

(Udfyldes kun, dersom det ønskes)

Udtalelse om elevens arbejde, standpunkt, flid og opførsel i skolen:

Den _____
(Dato)

(Underskrift af skolens leder)

*) Udfyldes for ikke fuldt årgangsdelte skoler.

***) Det anføres, om det fremmede sprog er engelsk eller tysk.